

Blir det barn?

Ingrid Hartman, Eva Lundberg, Axel Höljfors

Om

Den här bloggen handlar om att skaffa barn. Vi är tre röster av många, tre ungdomar som närmar oss åldern då bisatsen "när du blir stor" försvinner från frågan "vill du ha barn?".

Idéen till bloggen kom ifrån många och långa diskussioner på ämnet där vi alla på något sätt känt oss utpekade som den som tänker fel. Vad är det med den här frågan som stressar oss, oavsett vad vårt svar är?

Tillsammans bestämde vi oss för att det finns ett behov av att visa upp de olika sidorna. Vår förhoppning är att bryta stigma och ge upphov till en bredare diskussion. En diskussion byggd på upplysning och förståelse — en diskussion utan pekpinna.

Valet att skaffa barn är varken en lätt eller liten uppgift. "Blir det barn?" är inte en fråga som bara styrs av vilja, ovilja eller likgiltighet. Ibland handlar det inte bara om att göra ett val, ibland är det helt enkelt en ännu svårare process där ens egen kropp eller livssituation är det som står i vägen. Även om det hade varit fantastiskt att kunna lyfta alla perspektiv, alla svårigheter och alla pekpinna så är vår vision med den här bloggen att fokus ska ligga på den många sätt både filosofiska och kanske lite naiva ingången att det finns ett val. Och i sin tur vilka frågor, tankar och mothugg det teoretiska valet väcker.

Sociala medier

[Instagram](#)

[Youtube](#)

[Facebook](#)

Detta är en återpublicering av bloggen [Blir det barn?](#).

Ett projektarbete i kursen *Att publicera i den medierade offentligheten* vt 2022 som publicerats av

Linköping University Electronic Press i serien: [Linköping Electronic Press Workshop and Conference Collection, Nummer 29](#)

ISSN: 2003-6523

© Författarna. Denna publikation är licensierad under en [Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens](#).

Ingrid

”Vill du ha barn när du blir stor?”

Frågan har självklart funnits tidigare i mitt liv. När jag var yngre var det självklara svaret ”ja”. Det var inget jag behövde reflektera över, jag skulle bli mamma och så var det med det. Sen blev jag äldre och frågan mer komplicerad och under de senaste åren har jag grubblat klart mer över mitt svar.

Frågan har självklart funnits tidigare i mitt liv. När jag var yngre var det självklara svaret ”ja”. Det var inget jag behövde reflektera över, jag skulle bli mamma och så var det med det. Sen blev jag äldre och frågan mer komplicerad och under de senaste åren har jag grubblat klart mer över mitt svar.

När frågan och valet började närma sig tidsmässigt blev det hela så mycket mer komplicerat. Och nu, i och med det här projektet är det som att jag inte kan tänka på något annat. Jag diskuterar det med mina vänner, läser artiklar och böcker, kollar på Youtube-klipp, googlar ”förlossningsskador” och scollar igenom Instagramkonton med gulliga barn om vartannat. Frågor kring barn, moderskap och hur jag vill att min framtid ska se ut har blivit enorma och existentiella för mig och något som tar upp både tid och tankekraft. Alldeles för mycket troligtvis.

Jag har vid flertalet tillfällen beskrivit min nuvarande ståndpunkt i frågan som ”tveksam” eller ”velig” och det är väl det bästa sättet jag kan beskriva den på. Någonstans djupt där inne finns fortfarande mitt yngre jags självklara svar men runt omkring finns numera även en rad frågetecken, rädslor och motargument. Och ett starkt ifrågasättande drag av vad som är min egen vilja, vad som är normen och vad som är biologiskt.

Frågan är ju komplex i sig. Jag utgår för det första helt ifrån att jag faktiskt har ett val att göra, men vem vet vad som pågår i mina äggstockar? Det är privilegierat och inskränkt att se på barn som bara ett val men för tillfället utgår jag helt enkelt ifrån att jag har ett val och sen får vi se om det valet rimmer med vad min kropp tänkt sig.

Min velighet kring att skaffa barn tar sig uttryck i olika vågor. Ena dagen vaknar jag upp och det där självklara svaret som mitt yngre jag hade känns precis lika självklart idag. Det är självklart att jag ska bli mamma. Gå igenom en graviditet, ge liv åt en människa och sen se världens gulligaste bebis växa upp till en helt egen person. En människa som är som jag och samtidigt som min kille – och samtidigt en helt egen människa! Som först kommer springa runt och dra mig i byxbenen och som jag sen får dricka vin och diskutera livet med. Där och då är jag säker på att mitt liv bara kommer kännas meningsfullt om jag får vara med och se hur den här lilla människan blir till. Visst kan jag förstå att det fortfarande kommer vara påfrestande men överlag känner jag att ett barn (eller flera!) inte kan vara något annat än alldeles alldeles underbart.

Sen kommer dagarna då det där självklara är som bortblåst. När jag bara kan tänka på hur läskigt det skulle vara, hur jobbigt det måste bli och hur mycket jag måste ge upp av mig själv om jag satte ett barn till världen. När hela idén om livet som mamma känns dötrist och långtråkigt. Då är jag i stället säker på att jag kan få ut så mycket mer meningsfullt av livet om jag väljer att inte skaffa barn.

”Varför är du tveksam?”

Att vilja ha barn är ändå normen, det är ingen (eller ytterst få) som kommer med en följdfråga om svaret är att "klart jag ska ha barn". Då behövs inte frågan om varför, det är ju det vi biologiskt är skapta för och mer än ofta det självklara svaret på vad vår mening med livet är. Kanske skulle världen vara en bättre plats om vi frågade "varför" även till de som ser det som en självklarhet? Då kanske fler som inte borde ha barn också tänkte till en extra gång. Men det hör också till en annan diskussion.

Jag är tveksam till om jag vill ha barn för att jag är självisk.

Så enkelt är det egentligen. Om jag väljer att inte skaffa barn kommer jag ha mindre förpliktelser och mer pengar och tid att spendera på vad jag vill, på mig själv till exempel. Jag behöver dessutom inte dras med eventuella förlossningsskador och en kropp som aldrig blir densamma. Ingen liten människa kommer ta upp all min vakna tid (eller min sömn för den delen), jag kommer inte behöva vara orolig hela tiden för att jag ska förstöra mitt barn och jag kommer inte behöva uppleva eller ens nudda vid den potentiella känslan av ånger som flertalet föräldrar känner. Jag kommer helt enkelt vara lite friare i att göra vad jag vill, hur jag vill, när jag vill och jag skyddar mig själv från en mängd rädslor och eventuella samvetskval kopplat till både mig själv och en annan liten människa. För att inte tala om alla större moraliska frågor om huruvida jag verkligen vill sätta ett till barn till denna på många sätt förfärliga överbefolkade klimatkrisande värld.

Visst är jag medveten om att saker förändras oavsett, att den "ungdomliga frihet" jag har nu inte kommer bestå. Att min kropp och mitt sinne kommer förändras genom åren oavsett om det blir barn eller inte. Jag kommer förändras oavsett, men jag intalar mig att det inte kommer ske lika drastiskt och totalt.

I slutändan är dock den här frågan, som tar upp så mycket av min tankekraft, en icke-fråga just nu. Oavsett om min modersinstinkt eller min själviska sida kommer ta beslutet i framtiden så ligger det, som sagt, i framtiden. Även de dagar då jag är säker på att jag vill ha barn så är det en potentiell framtid jag bygger en bild av. Det är inte så att jag rycker ur min spiral och börjar googla "barnkläder + second hand" så fort modersinstinkten klickar in.

Jag får helt enkelt vänta och se, en dag tar väl den ena sidan över.

Eva

Jag har alltid vetat att jag vill ha barn, och gärna så tidigt som möjligt när de givna omständigheterna tillåter. En av anledningarna till att jag är så säker på detta är att jag alltid känt att mitt liv kommer få en större mening när jag har någon att ta hand om, någon som inte skulle klara sig utan mig. Alla de erfarenheter jag fått under mitt liv och det jag lärt mig kommer få ytterligare betydelse eftersom jag kommer få föra det vidare till mitt barn.

Hela mitt liv har hittills handlat om att försöka överleva själv och ta mig igenom dag för dag. Jag oroar mig till exempel över relationer, psykiskt och fysiskt mående, intressen, framtid och prestationskrav. Nu är jag trött på att ägna min tid åt att övertänka och oroa mig över sådant jag egentligen tror hade löst sig, i alla fall till stor del, av att jag inte tänkte på det. Jag ser fram emot att fokuset ska skifta och att få bry mig mer om någon annan än mig själv. För mig känns det som lite utav en befrielse att slippa fokusera på mig själv. All den tankekraft och energi som går åt till att, oftast helt i onödan, oroa mig över mig själv hade jag lika gärna kunnat lägga på att ta hand om mina barn. Barn kräver att man ska oroa sig om dem, man behöver kanske inte nödvändigtvis bli

en total hönsamma, men det finns i alla fall ett större syfte med att oroa sig om sina barn. Då kanske du som läser undrar:

“Men man behöver väl inte skaffa barn för att sluta oroa sig över sig själv?”

Det stämmer, men för mig tror jag det handlar om att få uppleva ett vidgat perspektiv där mina små orosmoment inte längre känns så viktiga i relation till mina barns behov. Dessutom har jag en stark vilja att få uppleva den speciella kärlek som föräldrar beskriver att de har för sina barn. Jag känner redan nu starka känslor inför mitt icke-befintliga barn, så jag kan bara föreställa mig vad jag kommer hända när barnet faktiskt existerar.

Det finns säkert många som tycker att min inställning är naiv och att jag romantiserar bilden av att ha barn, men jag är fullt medveten om att det inte kommer vara en dans på rosor. Jag skulle tvärtom säga att jag har en realistisk bild av hur det kommer vara, men min inställning är att det kommer vara värt det. De negativa aspekterna till att skaffa barn som till exempel sömnbrist, förlossningsskador, förlossning överhuvudtaget och graviditet är jag självklart inte överlycklig över, men jag är tillräckligt säker på att jag vill ha barn för att bortse från dem.

Eftersom jag alltid varit väldigt säker på mitt val, i takt med att feminismen successivt tagit större plats i vårt samhälle har en viktig diskussion förts fram både i offentligheten men även i mitt privatliv. Kvinnor har sedan urminnes tider varit förväntade att vilja ha barn och ägna sina liv till att ta hand om dem. Detta är något som tack vare feminismen har ifrågasatts och förändrats. Att kvinnans enda jobb skulle vara att ta hand om barn och vara hemmafru känns förlegat och nästan skamligt, och där kommer min poäng fram. Feminism utgår ifrån att inte döma kvinnor oavsett vad de vill göra med sina liv, kroppar eller vilka åsikter de har. Den generella uppfattningen är att kvinnor blir pressade till att skaffa barn, men jag skulle vilja hävda att enligt min egen uppfattning har jag stött på attityder som är väldigt ifrågasättande och kritiska till min vilja att skaffa barn hyfsat tidigt och till att jag

egentligen inte har några större karriärsmål. Min dröm har alltid varit att skaffa barn och att ha en familj, mer än att lyckas inom ett yrke och tjäna mycket pengar.

Idag upplever jag följande paradox: Begrepp som "girl power" och "independent women" har cirkulerat länge nu och anspelar på kvinnor som klarar sig själva genom att de satsar på sina karriärer och tjänar mycket pengar. De kvinnor som drömmer om att klättra på arbetsplatsen och har stora karriärsmål passar dessa begrepp utmärkt in på, men de kvinnor som inte har samma ambitioner, är inte de "girl power" eller självständiga? Med denna inställning försvinner det fundamentala syftet av feminismen – att kvinnor ska få bestämma själva, oavsett vad det handlar om.

Utgår jag ifrån mig själv och mina erfarenheter upplever jag att min inställning till att skaffa barn bemöts på ett negativt sätt. Jag blir osäker och undviker gärna att dela med mig av min uppfattning eftersom det känns skamset och förlegat, i dagens samhälle och som kvinna, att känna att familj är meningen med livet. Att inte vilja ha barn alternativt att vilja ha barn när man är 35+ år framstår som mer accepterat och respekterat i min generation. Min dröm om att skaffa barn borde vara lika mycket värd som en annans dröm att starta eget företag, men som det ser ut nu tycker jag att det finns en tydlig hierarki i vems dröm eller inställning som anses vara mer respekterad än den andra.

Min poäng är i alla fall att vi nu gått hela varvet runt och istället för att bara ifrågasätta kvinnor som inte vill ha barn, så ifrågasätts nu även de som vill. Jag tror att det kan vara lite av en åldersfråga. En person i 30 årsåldern bemöts säkerligen inte på samma sätt som mig som är 23 år gammal i denna fråga. Jag har ingen biologisk brådska vilket betyder att folk tycker att jag borde passa på att satsa på min karriär eller ge mig ut och resa, och det kanske är det jag kommer få göra, för vem vet, jag kan inte utgå ifrån att jag ens kan få barn.

Axel

Hur förklarar eller beskriver man att man inte tänker på något? Ett hål i golvet kan ju bara förklaras som bristen på golv. Diskussionen som män har om att skaffa barn är lite som ett hål, det är något obefintligt, i alla fall i min upplevelse. Barnaskaffande och de känslor och reaktioner det medför har jag diskuterat uteslutande med kvinnliga vänner och aldrig med manliga. Det manliga perspektivet har hamnat i skymundan, varför är det så?

Först och främst kan det vara viktigt att ta reda på vad män vill? Inte ens jag visste eftersom jag aldrig riktigt pratat om det med andra män. Jag tog kontakt med några manliga vänner och frågade om deras syn på att skaffa barn och om det var något de skulle göra. Alla sa att det var något de vill göra men den absoluta majoriteten sa det på ett speciellt vis. Ett vis som förmedlade nonchalans och pragmatism. Något i stil med: "Ja det ska man väl göra någon gång... men ekonomin måste ju vara i ordning i sådana fall".

Det finns en passivitet i det uttalandet som får dem jag frågat att framstå som viljelösa. Vad är egentligen drömmarna hos männen? Vad är det de vill uppnå i livet? Utifrån svaren jag fått låter det som att "Volvo, villa, vovve"-livet är det som lockar även fast det inte är en stor dröm. Att kunna ha en nonchalans inför själva barnafödandet kan ju vara mer förståeligt. Män behöver inte gå igenom en lång fysisk och psykisk process på nio månader som kulminerar i en ofta väldigt smärtsam förlossning som kan leda till bestående men. En annan oro som jag har hört från kvinnor är rädslan att inte älska sitt barn efter födseln. Män verkar inte oroa sig inför det, vi verkar inte se det som en möjlighet. Varifrån kommer denna säkerhet ifrån?

Dem som jag frågat (och även jag själv) har en medelklassbakgrund som för med sig en stabilitet. En stabilitet genom familj och ekonomisk trygghet med medförda och tydliga roller. Män behöver inte tänka så mycket eftersom de befinner sig i en trygg och eftersträvarsvärd position. Den bakomliggande och traditionella fadersrollen som en "provider" är tydlig och det som krävs är att man kan bistå ekonomiskt. Detta betyder inte att fäder inte älskar sina barn men kriterierna runt är inte oåtkomliga för män med den bakgrunden och en tydlig materiell lista som enda förväntan på sig själva gör det lättare att hantera. Män känner en förväntan men ingen press. Det är en tyst överenskommelse som man bara vet kommer att inträffa och om något är bestämt är det lättare att fullfölja det.

Till skillnad från kvinnor upplever män mindre samhällslig skambeläggning inför att skaffa barn eller inte. Där kvinnor kan få pekpinna riktade mot sig kommer män undan det. Vi blir inte ifrågasatta för att vi inte uppfyller våra drömmar eller att vi sätter vår karriär på spel om vi vill skaffa barn. Vi blir heller inte anklagade för att vara egoister som mister det största i livet om vi inte skaffar barn. Vi blir uppskattade så länge vi bara stannar med den familj vi var med och påbörjade.

Brist på diskussion behöver dock inte betyda att allt är bra. Män har traditionellt haft en mer privilegierad position jämfört med kvinnor vilket gör det mer naturligt att diskussion och energi lagts på de som haft det sämre. Eftersom papprollen haft en viss status finns det kanske en vilja att inte

förändra den så mycket, i alla fall från männens håll. Det är därför jag tror att en diskussion aldrig riktigt växt fram och således har män inte behövt reflektera särskilt mycket över sin potentiella eller aktuella fadersroll. Ingen reflektion och då inget att diskutera med andra män om (detta gäller då givetvis för fertila hetero-män främst).

Jag känner personligen väldigt mycket igen mig i det mina vänner berättade för mig, att skaffa barn har alltid varit en självklarhet och inget jag oroat mig över alls. Det har inte varit en större oro över att jag inte kommer kunna göra det jag vill, var sak har sin tid. Ingen oro överhuvudtaget om att jag inte skulle älska mitt eventuella barn, det har alltid varit givet. Det har aldrig funnits en press på mig men det har funnits en tyst förväntan. Mycket av det man vill göra när man är ung kommer man fortfarande kunna göra när man har barn. Att jobba, umgås med vänner, hobbies och resa. Det är bara att barnen kommer vara en del av det också, vilket inte är slutet för något utan bara början på något annat. Kanske kommer dock framtiden att se detta hålet av manlig passivitet lagat och diskussioner kring män som föräldrar att byggas från den grunden. Att vi tar mer emotionellt ansvar i frågan och börjar uttrycka oss mer individuellt i stället för att vi alla hamnar i samma fålla. Det kan vara svårt dock. Att sitta i denna fålla är väldigt bekvämt, det kan jag berätta av erfarenhet.